

## AJANKOHTAISTA

□ Kansainvälisen työjärjestön ILO:n asettama globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden maailmankomissio, jonka puheenjohtajina toimivat presidentti Tarja Halonen ja Tansanian presidentti Benjamin Mkapa, julkisti viime helmikuussa raporttinsa, jonka suomenkielinen tiivistelmä ja epävirallinen käännös ”Oikeudenmukainen globalisaatio: mahdollisuuksia kaikille” löytyvät tasavallan presidentin sivuilta [www.tpk.fi](http://www.tpk.fi) (”Tiedotteet ja uutiset” 10.3.2004). Komission englanninkieliset kotisivut [www.ilo.org/public/english/wcsdg](http://www.ilo.org/public/english/wcsdg) sisältävät lisämateriaalia.

□ Valtioneuvoston kanslian tammi-kuussa 2004 käynnistämästä ”Suomi maailmantaloudessa”-selvityshankkeesta tiedotetaan sivuilla [www.vnk.fi/vn/liston/vnk.lsp?r=72483&k=fi](http://www.vnk.fi/vn/liston/vnk.lsp?r=72483&k=fi). Globalisaation eri puolia Suomen kannalta on selvitetty laajassa professori Raimo Väyrysen johtamassa tutkimusprojektissa jo v. 1997–99 – ks. [www.sitra.fi/Alasivusto/index.asp?DirID=543](http://www.sitra.fi/Alasivusto/index.asp?DirID=543) – Julkaisut. Sitralta on käynnissä useita aiheeseen liittyviä hankkeita – ks. [www.sitra.fi/index.asp?DirID=8](http://www.sitra.fi/index.asp?DirID=8). VATTilta on ilmestynyt v. 2003 Reino Hjerppen toimittama ”Julkinen talous globalisoituvassa maailmantaloudessa” (VATT-julkaisuja 36, [www.vatt.fi](http://www.vatt.fi)).

□ Globalisaatiota suppeampaa kysymystä Suomen kilpailukyvästä ovat selvittäneet VM raportissaan ”Suomen kilpailukyky ja sen kehittämistarve” ([www.vm.fi/tiedostot/pdf/fi/7367.pdf](http://www.vm.fi/tiedostot/pdf/fi/7367.pdf)) ja KTM raportissaan ”Competitiveness and Business Environment in Finland – An International Benchmarking” ([http://ktm.elinar.fi/ktm\\_jur](http://ktm.elinar.fi/ktm_jur) – ”Uudet julkaisut”). Työministeriöltä on tulossa selonteko globalisaation vaikutuksista työelämään, ja useilla työmarkkinajärjestöillä on globalisaatioon ja kilpailukykyyn liittyviä hankkeita.

Heikki Taimio

# Triffinin dilemman päivitys

Sotienjälkeinen Bretton Woods-valuuttajärjestelmä perustui kiinteisiin valuuttakursseihin suhteessa Yhdysvaltain dollariin, joka oli sidottu kultaan. 1950- ja 1960-luvuilla Yhdysvaltojen maksutasealijäämien kautta maailmalle virtasi dollareita, jotka kasvattivat keskuspankkien valuuttavarantoja. Koliikon kääntöpuolena Eurooppa ja Japani saivat maksutasealijäämiensä kautta rahoitusta talouskasvulle, jolla ne lähestyivät Yhdysvaltain elintasoa.

Jos Yhdysvallat olisi kiristänyt talouspolitiikkaansa maksutasealijäämiensä sulkemiseksi, olisi muiden maiden valuuttavarantojen kasvu tyrehtynyt ja talouskasvu kärsinyt. Toisaalta jatkussaan maksutasealijäämät olisivat paisuttaneet maailman dollarivarannot yli niiden katteena olevien Yhdysvaltain kultavarantojen arvon, jolloin luottamus dollarin vaihdettavuuteen kultaan olisi haihtunut. Tämä taloustieteilijä Robert Triffinin mukaan nimetty dilemma johti 1970-luvun alussa järjestelmän romahdukseen: dollari devalvoitiin ja sen vaihdettavuus kultaan



lopetettiin. Päävaluutat alkoivat kellua, ja maailmantalous muuttui epävakammaksi.

Nykyään miltei kaikki Aasian maat ovat sitoneet valuuttakurssinsa dollariin, jota virtaa valtavia määriä niiden keskuspankkien valuuttavarantoihin maksutasealijäämien ja valuuttamarkkinainterventioiden kautta. Aasian maiden kasvu- ja lähestymisstrategiana on ylläpitää aliarvostetulla valuuttakurssilla hyvää kilpailukykyä ja maksutasealijäämää. Yhdysvaltain samanaikainen velkaantuminen ei uhkaa sen matalaa korkotasoa, koska Aasian halu kasata dollarivarantoja on ehtymätön.

Dollaria ei tällä kertaa ole sidottu kultaan. Triffinin dilemman päivitys on kuitenkin ilmeinen: Yhdysvallat voisi taas kiristää talouspolitiikkaansa, tai Aasia voisi menettää luottamuksensa ylivelkaantuneen maan valuuttaan. Jos tätä saadaan odottaa Bretton Woodsin tapaan vuosikaudet, niin tasapainottomuudet saavuttavat suunnattomat mittasuhteet. Tässä saattaa olla maailmantalouden yksi megatrendi. □